

Motion till riksdagen 2019/20:316

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2018/19:155 Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brott mot vitala samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerheten på sjukhus och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även brott som inte sker under pågående uttryckning ska omfattas av lagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i sin proposition valt att ignorera riksdagens tydliga vilja att inte bara skärpa straffen för attacker på blåljuspersonal, utan att också skärpa straffen för attacker på vitala samhällsfunktioner och att skärpa säkerheten på sjukhusen genom att underlätta avvisning och tillträdesförbud för personer som stör, hotar och betar sig våldsamt när de inte är på sjukhus för att uppsöka vård. Detta tillkännagavs i betänkandena 2017/18:JuU13 och 2017/18:JuU14, men regeringen har inte bemödats agera efter riksdagens beslut. Det är inte minst allvarligt med tanke på den situation som uppkommit i Sverige de senaste decennierna.

Under mer än ett decennium har en ny tid av brottslighet etablerat sig i Sverige. Det är brott mot uttryckningsfordon som brandkår, polis och ambulanser. Det är attacker mot kollektivtrafiken och det är attacker mot socialtjänsten och sjukhus. Polisen skriver i sin rapport Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen att exempelvis hemtjänstpersonal och socialtjänsten utsätts för trakasserier. Det gäller både hot mot enskilda handläggare och skadegörelse på byggnader. I december 2016 evakuerades socialkontoret i Mönsterås efter att en familj vänt sig emot ett beslut och

hotade hela personalen allvarligt. I Salem hotade en man i juni 2017 att söka upp en socialsekreterare i dennes hem. I Örnsköldsvik ska en man ha hotat fyra socialsekreterare och en förvaltare. Hoten ska ha tagit sig formen av rena dödshot; mannen hotade med mordbrand och dödsskjutningar. I Dalsland har liknande hot skett och en man åtalades 2017 för att ha dödshotat en socialsekreterare.

I september 2017 upprättade Stockholmspolisen en särskild händelse efter att en anhörig till en polis blivit utsatt för ett kidnappningsförsök. Enligt en rapport från Polisförbundet upplever sju av tio poliser att utsattheten för hot och våld ökat de senaste två åren. Kriminella som grips hotar polisen genom att berätta att de vet var de bor och känner deras familjemedlemmar. Detta måste samhället reagera skarpt på. När en polis hotas, hotas rättsstaten. De måste fredas.

Angreppen på de vitala samhällsfunktionerna stannar dock inte vid vare sig socialtjänsten eller polisen. Hot mot vårdpersonal ökar på sjukhus i flera större städer runt om i Sverige. Det visar en kartläggning som SVT Nyheter har gjort.

Undersökningen visar att det inte bara är i de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö som de hotfulla situationerna ökar. Även på sjukhus i Norrköping, Borås, Västerås och Uppsala ökar problemen. I Uppsala vittnar en akutsjuksköterska om att det kan komma gäng om 50 personer som kallar personalen för könsord och dödshotar dem. Hoten är så vanligt förekommande att personal inte ens alltid tar det på allvar. Så långt har normaliseringen av hotfullt beteende gått på våra sjukhus.

I Malmö berättar personalen på Skånes universitetssjukhus att de har hotats till livet i situationer som rör gängrelaterat våld. Problemen inträffar bl.a. när anhöriga och vänner till den skadade samlas i väntrummen.

Hot och våld inom vård och omsorg leder till psykiska, fysiska och ekonomiska konsekvenser för den drabbade, arbetsplatsen och samhället. Både vårdtagare och anställda kan uppleva oro för att utsättas för våld i vården. Det är både ett allvarligt vårdproblem och ett arbetsmiljöproblem.

Det som sker i Sverige i dag är dessvärre en logisk fortsättning på vad som pågått länge. Det har börjat i socialt utsatta områden med vandalisering i området, fortsatt med stenkastning mot kollektivtrafik och polis och senare fortsatt mot brandkår och sjukvårdspersonal. Den våldsspiralen har nu tagit sig in på sjukhusen.

Sammantaget bidrar allt detta till ett samlat angrepp mot vitala samhällsfunktioner som allvarligt bryter ned grundläggande normer i samhället. Kan inte ett socialtjänstkontor eller sjukhus vara fredat från angrepp finns det snart inga platser i samhället som är det. Det är extra allvarligt när angrepp drabbar de som försöker rädda liv, en grundläggande uppgift för staten. När det gäller angrepp mot personer som är anställda inom vitala funktioner bör straffen skärpas, särskilt när angreppen är organiserade. Brott mot vitala samhällsfunktioner bör vara en särskild straffskärpningsgrund. Detta bör ges regeringen till känna.

Det krävs kraftiga åtgärder för att komma till rätta med problemen. Sjukvårdspersonal har naturligtvis erfarenhet av att hantera komplicerade patienter, och bråk uppstår i ansträngda situationer. Men det är en sak att ha en besvärlig patient och en helt annan att hantera stora grupper med människor som vill skada antingen en patient eller personalen. Därför behövs fler åtgärder som stärker tryggheten för patienter och personal samt att polisen har förutsättningar att förhindra ordningsstörningar. Obehöriga som tar sig in på sjukhus, är med och stör ordningen, hotar personal och försvårar vård måste lättare kunna avvisas från platsen. Detta bör ges regeringen till känna.

Regeringens proposition innehåller ytterligare en brist. Det handlar om kravet på att ”straffansvar ska gälla endast om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra uttryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet”. Kristdemokraterna anser att det är en onödig avgränsning av lagens utformning.

Andreas Carlson (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)